

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 25, LT-01402 Vilnius, tel. (8 5) 262 6751, faks. (8 5) 279 1466, el. p. tarnyba@vvtat.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188770044.

Vilniaus miesto apylinkės teismui

2019-09-02 Nr. 4E-5547

Į civ. byla Nr. e2-30732-820/2019

Ieškovas

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba
Vilniaus g. 25, 01402 Vilnius,
kodas 188770044,
banko rekvizitai: a/s LT59 7044 0600 0152 7853,
AB SEB bankas, banko kodas 70440

Atsakovas

UAB „Techmada“
Ramybės g. 4-70, 02103 Vilnius
kodas 304767350
(banko rekvizitai nežinomi)

IEŠKINYS DĖL UAB „TECHMADA“ VEIKSMŲ PRIPAŽINIMO PAŽEIDŽIANČIAIS VIEŠĄJĮ INTERESĄ BEI MINIMŲ VEIKSMŲ UŽDRAUDIMO

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba (toliau – Tarnyba) 2019 m. rugpjūčio 30 d. gavo Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. rugpjūčio 23 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-30732-820/2019, kuria Tarnybai nustatytas 7 dienų terminas nustatytiems ieškinio trūkumams pašalinti. Atsižvelgiant į tai, pašalinus minimoje teismo nutartyje nurodomus trūkumus, Tarnyba teikia šį ieškinį.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – Civilinio proceso kodeksas) 49 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta valstybės institucijų teisė įstatymų numatytais atvejais pareikšti ieškinį viešajam interesui apginti. Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo (toliau – Vartotojų teisių apsaugos įstatymas) 12 straipsnio 1 dalies 8 punkte įtvirtinta, kad šio įstatymo septintojo skirsnio nustatyta tvarka, Tarnyba gina vartotojų viešąjį interesą. Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 32 straipsnio 1 dalis nurodo, jog Tarnyba, nustačiusi, kad pažeistas vartotojų viešasis interesas, turi kreiptis į pardavėją, paslaugų teikėją ir pasiūlyti jam per 14 dienų nuo šio pasiūlymo gavimo nutraukti viešojo intereso pažeidimą, taip pat nurodyti pardavėjui ar paslaugų teikėjui, kad Tarnyba kreipsis į teismą su ieškiniu ar pareiškimu (skundu) viešajam interesui ginti, jeigu pardavėjas ar paslaugų teikėjas nenutrauks viešojo intereso pažeidimo.

Tarnyba nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2019 m. birželio 20 d. gavo 11 vartotojų prašymų dėl UAB „Techmada“ nepristatytų prekių bei negrąžintų pinigų už nepristatytas prekes. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad prašymuose vartotojai nurodė, jog iš UAB „Techmada“ valdomos elektroninės parduotuvės www.zidiniai.katilai.lt įsigijo prekių, siūlomų minėtoje parduotuvėje, tačiau prekės nebuvo pristatytos. UAB „Techmada“ nepristačius vartotojams prekių per Lietuvos Respublikos

civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6.359 straipsnio 2 dalyje nurodytą terminą, vartotojai kreipėsi į UAB „Techmada“ prašydami nutraukti prekių pirkimo–pardavimo sutartį ir gražinti už prekes sumokėtus pinigus, tačiau UAB „Techmada“ prekių nepristatė bei už prekes sumokėtų pinigų negrąžino. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pabrėžtina, kad šalims sudarius vartojimo pirkimo–pardavimo sutartį, pardavėjo atžvilgiu keliama pagrindinė jo pareiga – perduoti daiktus pirkėjui. Civilinio kodekso 6.359 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, jog pardavėjas pristatyti daiktus juos perduodant pirkėjui arba perleidžiant pirkėjui jų valdymą, privalo ne vėliau kaip per 30 dienų nuo sutarties sudarymo dienos (jeigu šalys nesusitaria kitaip). Tuo atveju, jeigu pardavėjas nepristato vartotojui prekių per aukščiau nurodomą terminą, vartotojas įgyja teisę vienašališkai nutraukti sutartį bei reikalauti sugrąžinti už nepristatytas prekes sumokėtus pinigus.

Tarnyba, atsižvelgdama į gautus vartotojų prašymus bei juose nurodomas aplinkybes, vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 24 straipsnio 1 dalimi ir 25 straipsnio 9 dalimi, kreipėsi į UAB „Techmada“ siūlydama kilusius ginčus su vartotojais spręsti taikiai bei informuoti vartotojus ir Tarnybą apie priimtus sprendimus, o ginčo neišsprendus taikiai, pateikti motyvuotus paaiškinimus bei juos pagrindžiančius dokumentus dėl vartotojų prašymuose nurodytų aplinkybių. Pagal Tarnybos turimą informaciją, iki 2019 m. birželio mėnesio pabaigos, UAB „Techmada“ taikiai išsprendė tik 2 vartojimo ginčus, t. y. tik 2 atvejais vartotojams buvo gražinti pinigai už nepristatytas prekes. Dėl 8 vartotojų prašymų, išnagrinėjus vartojimo ginčus ne teismo tvarka, buvo priimti nutarimai, kuriais buvo tenkinti vartotojų reikalavimai gražinti už nepristatytas prekes sumokėtus pinigus. Pažymėtina, kad nagrinėjant vartotojų prašymus, UAB „Techmada“ tik 2 vartotojų atvejais, kurie buvo išspręsti taikiai, teikė Tarnybai paaiškinimus, kitais atvejais, bendrovė paaiškinimų neteikė. Pagal Tarnybos turimą informaciją, po Tarnybos komisijos priimtų nutarimų, UAB „Techmada“ Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka nepareikė ieškinių bendrosios kompetencijos teisme, prašant nagrinėti ginčus iš esmės. Taigi, nors UAB „Techmada“ savo veiksmais neginčijo pareigos gražinti vartotojams jų sumokėtus pinigus už nepristatytas prekes, tačiau, pinigų vartotojams, kaip numato Civiliniame kodekse įtvirtintos normos, negrąžino.

Tarnyba, atsižvelgusi į vartotojų prašymų kiekį dėl kilusių ginčų su UAB „Techmada“ dėl nepristatomų prekių ir negrąžinamų pinigų bei į tai, kad UAB „Techmada“ iš esmės nesprenžia su vartotojais kilusių ginčų taikiai, vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 41 straipsnio 2 punktu, pradėjo galimo vartotojų teisių pažeidimo nagrinėjimo procedūrą. Tarnyba, 2019 m. gegužės 15 d. raštu Nr. 4-8233 kreipėsi į UAB „Techmada“ prašydama per penkias darbo dienas nuo rašto gavimo dienos pateikti motyvuotus paaiškinimus ir juos pagrindžiančius įrodymus, dėl kokių priežasčių vartotojams nebuvo pristatytos prekės per Civilinio kodekso 6.359 straipsnio 2 dalyje nurodytą terminą bei nebuvo gražinti pinigai už nepristatytas prekes. Pažymėtina, jog minėtas raštas buvo išsiųstas paštu UAB „Techmada“ deklaruotu buveinės adresu (Ramybės g. 4-70, Vilnius) bei UAB „Techmada“ el. paštu info@zidiniaiakatilai.lt, tačiau bendrovė paaiškinimų dėl vykdomos prekybos ir priežasčių, kurios lėmė įsipareigojimų vartotojams nevykdymą, Tarnybai nepateikė. Tarnybos komisija, atlikusi vartotojų teisių pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, 2019 m. birželio 20 d. priėmė nutarimą Nr. 12V-22 „Dėl UAB „Techmada“ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.359 straipsnio 2 dalies nuostatų pažeidimo“, kuriuo, vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 40 straipsnio 1 dalimi, 41 straipsnio 2 punktu ir 46 straipsnio 2 dalies 2 punktu, už Civilinio kodekso 6.359 straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimų (draudimų) nesilaikymą skyrė UAB „Techmada“ 796 EUR baudą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, darytina išvada, kad UAB „Techmada“ vykdo komercinę veiklą, pažeisdama vartotojų teises bei vartotojų viešąjį interesą, t. y. vartotojams nepristato jų iš UAB „Techmada“ elektroninės parduotuvės www.zidiniaiakatilai.lt įsigytą prekę arba vartotojų prašymu nutraukus prekių pirkimo–pardavimo sutartis, negrąžina už prekes sumokėtus pinigus. Tarnybos nuomone, aukščiau nurodomas UAB „Techmada“ neteisėtas neveikimas pažeidžia asmenų, iš anksto sumokėjusių už prekes ir prekių negavusių bei pareiškusių norą nutraukti sudarytą sutartį, teisę susigrąžinti pinigus. Tokiu būdu, UAB „Techmada“ būdama verslininku bei stipresniąją vartojimo santykių šalimi, piktnaudžiauja savo teisėmis bei netinkamai įgyvendina savo civilines pareigas. Atsižvelgdama į tai bei į neįvykdytų prievolių dydį (iki 2019 m.

birželio mėnesio pabaigos bendra ginčų vertė siekė daugiau nei 5000 EUR), vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 32 straipsnio 1 dalimi, Tarnyba 2019 m. birželio 28 d. raštu Nr. 4-10357, kuris buvo išsiųstas UAB „Techmada“ deklaruotu buveinės adresu (Ramybės g. 4-70, Vilnius) bei UAB „Techmada“ el. paštu info@zidiniaiakatilai.lt, kreipėsi į UAB „Techmada“, siūlydama nutraukti vartotojų viešojo intereso pažeidimą ir iki 2019 m. liepos 11 d. Tarnybai pateikti įrodymus, kad vartotojams buvo gražinti pinigai už nepristatytas prekes. Taip pat, minimu raštu, Tarnyba informavo UAB „Techmada“, kad jei per nurodytą terminą nebus nutrauktas vartotojų viešojo intereso pažeidimas, Tarnyba kreipsis į teismą su ieškiniu vartotojų viešajam interesui ginti. Pabrėžtina, kad Tarnyba į minimą raštą UAB „Techmada“ atsakymo negavo. Taip pat, pabrėžtina ir tai, kad net suejus UAB „Techmada“ nustatytam terminui nutraukti vartotojų viešojo intereso pažeidimą, Tarnyba gavo 3 naujus vartotojų prašymus dėl nepristatytų prekių ir už jas sumokėtų pinigų negražinimo, kurių bendrovė taikiai nesprenė, Tarnybai paaiškinimų neteikė bei dėl kurių išnagrinėjus vartojimo ginčus ne teismo tvarka, buvo priimti nutarimai, kuriais buvo tenkinti vartotojų reikalavimai. Atsižvelgiant į tai, šiai dienai ginčų vertė siekia daugiau nei 6600 EUR. Taigi, atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog UAB „Techmada“ nenutraukė vartotojų viešojo intereso pažeidimo.

Pažymėtina, kad teismų praktikoje akcentuojama, jog asmenys savo nuožiūra laisvai naudojami civilinėmis teisėmis ir įgyvendina civilines pareigas. Įgyvendinami savo teises bei vykdydami pareigas, asmenys turi laikytis įstatymų, gerbti bendro gyvenimo taisykles ir geros moralės principus bei veikti sąžiningai, laikytis protingumo ir teisingumo principų. Draudžiama civilinių teisinių santykių dalyviams piktnaudžiauti savo teisėmis, t. y. draudžiama įgyvendinti civilines teises tokiu būdu ir priemonėmis, kurios be teisinio pagrindo pažeistų ar varžytų kitų asmenų teises ar įstatymų saugomus interesus ar darytų žalos kitiems asmenims. Taip pat, pažymėtina ir tai, kad verslininkas, pasirinkdamas savo komercinės veiklos modelį, turi įvertinti, ar bus pajėgus vykdyti savo civilinius įsipareigojimus, tinkamai pasirinkti trečiuosius asmenis, pavyzdžiui, prekių teikėjus, kurių pagalba pasitelkęs, vykdys savo įsipareigojimus vartotojams bei negalėdamas tinkamai vykdyti savo įsipareigojimų, imtis atitinkamų veiksmų, kad vartotojų teisės būtų užtikrinamos, o tuo atveju, kai tai nėra įmanoma, nutraukti savo komercinę veiklą.

Tarnyba atkreipia dėmesį, kad aukščiausiu lygmeniu vartotojo teisių apsaugos garantijos įtvirtintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio 5 dalyje, kurioje nustatyta, kad valstybė gina vartotojo interesus; ši konstitucinė nuostata yra vienas iš pamatinių Lietuvos ūkio tvarkymo principų, ji įgyvendinama per žemesnės galios teisės normų sistemą. Būtinybę užtikrinti vartotojo, kaip silpnesniosios sutarties šalies, teisių ir teisėtų interesų apsaugą savo nutartyse yra akcentavęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, konstatuodamas, kad vartotojų gynimas yra prioritetinė valstybės ekonominės ir socialinės politikos dalis, konstitucinis valstybės ūkio tvarkymo principas; vartotojų teisių gynimas vertintinas kaip viešasis interesas, svarbus ne tik pačiam vartotojui, bet ir didelei visuomenės daliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2001 m. balandžio 18 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-475/2001; 2008 m. spalio 28 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2008). Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs tai, jog ūkinės veiklos laisvė nėra absoliuti, asmuo ja naudojasi laikydamasis tam tikrų privalomų reikalavimų, apribojimų. Taip pat, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją riboti asmens teises ir laisves, taip pat ūkinės veiklos laisvę galima, jeigu ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus.

Pažymėtina, kad Civilinio proceso kodekso 49 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta valstybės institucijų teisė įstatymų numatytais atvejais pareikšti ieškinį viešajam interesui apginti. Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 8 punkte įtvirtinta, kad šio įstatymo septintojo skirsnio nustatyta tvarka, Tarnyba gina vartotojų viešąjį interesą. Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 32 straipsnio 1 dalis nurodo, jog Tarnyba, nustaciusi, kad pažeistas vartotojų viešasis interesas, turi kreiptis į pardavėją, paslaugų teikėją ir pasiūlyti jam per 14 dienų nuo šio pasiūlymo gavimo nutraukti viešojo intereso pažeidimą, taip pat nurodyti pardavėjui ar paslaugų teikėjui, kad Tarnyba

kreipsis į teismą su ieškiniu ar pareiškimu (skundu) viešajam interesui ginti, jeigu pardavėjas ar paslaugų teikėjas nenutrauks viešojo intereso pažeidimo. Pabrėžtina, kad vadovaujantis 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/22/EB dėl ieškinių dėl uždraudimo ginant vartotojų interesus (OL L 110, 2009 5 1, p. 30–36) (toliau – Direktyva) nuostatomis, perkeltomis į Civilinį kodeksą bei Vartotojų teisių apsaugos įstatymą, kompetentinga institucija, šiuo atveju Tarnyba, esant vartotojų teisių pažeidimams, turi teisę teikti ieškinius dėl vartotojų viešojo intereso gynimo bei tokių veiksmų uždraudimo. Taip pat, atkreiptinas dėmesys į tai, jog teismas, įstatymų nustatyta tvarka pripažindamas bendrovės veiksmus vartotojų viešojo intereso pažeidimu, iš esmės pažeidžiančiu vartotojų bendruosius interesus bei šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą, gindamas civilines teises, priimant sprendimą, turi užkirsti kelią teisę pažeidžiantiems veiksams ar uždrausti atlikti minimus veiksmus, sukeliančius realią žalos padarymo grėsmę ateityje, tam, kad nebūtų pažeidžiamas ne tik esamų bet ir busimų vartotojų viešasis interesas. Pažymėtina, jog priešingas teisės aktų aiškinimas, pripažinus bendrovės veiksmus (neveikimą) vartotojų viešojo intereso pažeidimu, tačiau neuždraudus minimų veiksmų atlikimo, neleistų tinkamai užtikrinti vartotojų teises, ginti vartotojų viešąjį interesą bei ieškiniai dėl vartotojų viešojo intereso gynimo ir tokių veiksmų uždraudimo, netektų prasmės. Taip pat, tokiu būdu, nebūtų aukščiausiu lygmeniu bei efektyviai užtikrinamos vartotojų teisės ir teisėti interesai, aukščiausiai minimos Direktyvos nuostatos, kurios buvo perkeltos į nacionalinius teisės aktus būtų tik formalios ir nereikšmingos.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad viešojo intereso gynimas yra paskutinė priemonė, kurios viešąjį interesą ginti įgaliota valstybinė institucija (šiuo atveju Tarnyba) imasi, kai jau išnaudotos visos kitos galimybės, siekiant užtikrinti bei ginti vartotojų teises ir teisėtus interesus. Kaip yra nurodoma aukščiau, nagrinėjamu atveju, į Tarnybą nuo 2019 m. sausio 1 d. dėl atsakovės UAB „Techmada“ veiksmų kreipėsi 14 vartotojų. Pažymėtina, kad Tarnyba vartojimo ginčų neteisminio sprendimo tvarka išnagrinėjusi vartotojų prašymus priėmė nutarimus, kurie įsiteisėję yra privalomi bei vykdytini Civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka. Atsižvelgdama į tai, į atsakovės UAB „Techmada“ neįvykdytų prievolių dydį bei siekdama apginti vartotojų teises ir teisėtus interesus, Tarnyba, vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 41 straipsnio 2 punktu, atlikusi vartotojų teisių pažeidimo nagrinėjimo procedūrą dėl atsakovės vartotojams nepristatomų prekių ir negražinamų pinigų, 2019 m. birželio 20 d. priėmė nutarimu Nr. 12V-22 „Dėl UAB „Techmada“ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.359 straipsnio 2 dalies nuostatų pažeidimo“, atsakovei, už Civilinio kodekso 6.359 straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimų (draudimų) nesilaikymą skyrė 796 EUR baudą. Tačiau net ir po skirtų sankcijų, atsakovė ir toliau nesiėmė jokių veiksmų, siekiant tinkamai įgyvendinti savo prisiimtus įsipareigojimus bei tokiu būdu užtikrinti vartotojų teises. Minimą faktą pagrindžia tai, kad po paskirtos sankcijos bei raginimo nutraukti vartotojų viešojo intereso pažeidimą, Tarnyba ir toliau gauna vartotojų prašymus dėl iš atsakovės įsigytų bet negautų prekių bei už jas sumokėtų pinigų negražinimo. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog Tarnybos priimtos minėtos priemonės nebuvo veiksmingos. Pabrėžtina ir tai, kad atsakovė UAB „Techmada“ Tarnybai neteikia jokių paaiškinimų dėl savo veiksmų. Pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju, atsakovė UAB „Techmada“ net ir po sankcijų skyrimo už Civilinio kodekso nuostatų pažeidimus, nesiėmė jokių veiksmų, siekiant tinkamai įgyvendinti savo prisiimtus įsipareigojimus bei tokiu būdu užtikrinti vartotojų teises. Taigi, atsakovė savo veiksmais pažeidė kitų asmenų, t. y. vartotojų teises bei laisves ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas vertybes.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta aukščiau, Tarnyba siekdama apginti vartotojų teises bei teisėtus interesus aukščiausiu lygmeniu, kaip tą įsipareigojo atlikti valstybė, Direktyvos nuostatas perkeldama į nacionalinius teisės aktus, vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 32 straipsnio 1 dalimi, teikia teismui ieškinį, prašydama aukščiau minimus atsakovės UAB „Techmada“ veiksmus pripažinti vartotojų viešojo intereso pažeidimu bei uždrausti bendrovei sudaryti su vartotojais sutartis, žinant, kad bendrovė pagal šias sutartis negalės įvykdyti savo įsipareigojimų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad iš esmės analogiškoje civilinėje byloje Nr. e2-9704-960/2019, Vilniaus miesto apylinkės teismas 2019 m. balandžio 23 d. priimtame sprendime už akių, nurodė, jog įvertinus atsakovo jau padarytą žalą, atsakovo veiksmus po padarytos žalos į tai, kad

egzistuoja realus pavojus, jog ateityje bus tęsiami vartotojų teises pažeidžiantys veiksmai (neveikimas) ar žalos darymas, ieškovo prašymas uždrausti atsakovui sudaryti su vartotojais sutartis, tenkintinas.

Tarnyba, vadovaudamasi Civilinio proceso kodekso 130 straipsniu, nepavykus įteikti procesinių dokumentų Civilinio proceso kodekso 117 straipsnyje nurodytais būdais, prašo teismo procesinius dokumentus atsakovui UAB „Techmada“ įteikti viešo paskelbimo būdu. Tarnyba neprieštarauja sprendimo už akių priėmimui, jeigu byloje nebus gautas UAB „Techmada“ atsiliepinimas į pareikštą ieškinį arba parengiamasis procesinis dokumentas. Tarnyba neprieštarauja, kad bylą teismas nagrinėtų rašytinio proceso tvarka. Byla bus vedama ne per advokatą.

Tarnyba, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta ieškinyje, vadovaudamasi Civilinio proceso kodekso 49 straipsnio 2 ir 4 dalimis, 83 straipsnio 1 dalies 5 punktu, Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 8 punktu, 32 straipsniu, teismo p r a š o

pripažinti UAB „Techmada“ veiksmus – vartotojams nepristatomos jų iš UAB „Techmada“ elektroninės parduotuvės www.zidiniaikatilai.lt įsigytos prekės arba vartotojų prašymu nutraukus prekių pirkimo–pardavimo sutartis, negražinami už prekes sumokėti pinigai – pažeidžiančiais vartotojų viešąjį interesą, bei uždrausti bendrovei sudaryti su vartotojais sutartis, žinant, kad bendrovė pagal šias sutartis negalės įvykdyti savo įsipareigojimų.

PRIDEDAMA. 65 lapai.

Pagarbiai

Direktorė

Neringa Ulbaitė